Hanna Aho
Yli-insinööri, toimistopäällikkö
Patentti- ja rekisterihallitus
14.9.2026

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta

Talousvaliokunta on pyytänyt Patentti- ja rekisterihallitukselta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain muuttamisesta (HE 128/2026 vp). Patentti- ja rekisterihallitus lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Patenttilainsäädännön kokonaisuudistus on yksi kansalliseen IPR-strategiaan kirjatuista toimenpiteistä. Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman, 31.12.2025 työnsä päättäneen työryhmän tehtävänä oli arvioida patenttilain, hyödyllisyysmallilain ja maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain muutostarpeet. Patenttilain kokonaisuudistus toteutettiin 1.6.2027 voimaan tulevalla patenttilailla (653/2026). Hyödyllisyysmallilain ja maanpuolustuskeksintölain osalta valmistelua jatkettiin virkatyönä, johon myös Patentti- ja rekisterihallitus on osallistunut.

Patentti- ja rekisterihallitus kannattaa hallituksen esitykseen sisältyviä muutosehdotuksia.

Patentti- ja rekisterihallitus kannattaa erityisesti ehdotusta nostaa hyödyllisyysmallilta edellytetty keksinnöllisyystaso samaksi kuin patenteilla. Kuten hallituksen esityksessä on todettu, nykyisessä hyödyllisyysmallilaissa säädetty keksinnöllisyystaso on käytännössä osoittautunut ongelmalliseksi. Nykyinen laki jättää avoimeksi sen, miten hyödyllisyysmallilla suojattavalta keksinnöltä edellytettävä keksinnöllisyyden taso eroaa patentoitavalta keksinnöltä edellytettävästä keksinnöllisyyden tasosta.

Patentti- ja rekisterihallitus pitää myös kannatettavana ehdotetun lain 19 §:n 4 momentin mukaista ehdotusta, jonka mukaan uutta mitätöintiä koskevaa hakemusta ei lähtökohtaisesti oteta tutkittavaksi, jos asia koskee samoja asianosaisia ja samaa hyödyllisyysmallia. Sanottu ei estäisi muita tahoja tekemästä mitätöintiä koskevia hakemuksia.

Hallituksen esityksen 7b §:n osalta on hakijan itsensä toimittamien puuttuvien osien toimittamista koskevaa säännöstä ehdotettu tarkennettavaksi ja siirrettäväksi 2 momenttiin. Ehdotetun uuden toisen momentin mukaan hakija voisi myös oma-aloitteisesti itse toimittaa hakemuksen selityksestä tai kuvista puuttuvia osia kahden kuukauden kuluessa hakemuksen alkuperäisestä tekemispäivästä, jolloin hakemuksen tekemispäiväksi tulee se päivä, jolloin kaikki puuttuvat osat on toimitettu.

Patentti- ja rekisterihallitus huomauttaa, että hyödyllisyysmallihakemusten keskimääräinen käsittelyaika on nykyisin 21 päivää, joten hyödyllisyysmalli voi tällöin jo olla merkitty rekisteriin eikä puutteita näin ollen voi enää täydentää.

Hanna Aho
Yli-insinööri, toimistopäällikkö
Patentti- ja rekisterihallitus
14.9.2026

Hallituksen esityksessä on todettu, että esityksessä ehdotetuilla muutoksilla ei arvioida olevan vaikutuksia hyödyllisyysmalleista perittävien maksujen kustannusvastaavuuteen. Samalla on kuitenkin todettu, että hyödyllisyysmallimaksuihin kohdistuu huomattava korotustarve lakiin ehdotetuista muutoksista riippumatta.

Patentti- ja rekisterihallitus huomauttaa, että hallituksen esityksen mukaan on myös todennäköistä, että ehdotetut muutokset lisäävät jollakin aikavälillä hyödyllisyysmalleja koskevien mitätöintivaatimusten määrää ja johtavat nykyistä useammin rekisteröidyn hyödyllisyysmallin julistamiseen mitättömäksi. Hyödyllisyysmallin mitätöintiä haetaan Patentti- ja rekisterihallitukselta ja mitätöintihakemuksen käsittelymaksu on tällä hetkellä 100 euroa. Käsittelymaksu on hinnoiteltu kustannuksiin nähden erittäin alhaiseksi oikeudenhoidollisilla perusteilla, koska hyödyllisyysmallin uutuutta tai keksinnöllisyyttä ei tutkita ennen hyödyllisyysmallin rekisteröintiä.

Vuonna 2025 hyödyllisyysmallijärjestelmän kustannusvastaavuus oli 44,7 prosenttia mikä aiheuttaa suuria paineita maksujen korottamiselle. Hyödyllisyysmallit muodostavat oman suoriteryhmänsä, ja hakemusten käsittelystä ja rekisterin ylläpidosta aiheutuvat kustannukset tulisi kattaa käsittelymaksuilla.

Lopuksi Patentti- ja rekisterihallitus toteaa, että hyödyllisyysmallilain osalta on päädytty lain osittaisuudistukseen, jossa lisäksi huomioidaan patenttilain kokonaisuudistuksesta johtuvat pääosin lakitekniset muutokset. Patentti- ja rekisterihallitus toivoo, että hyödyllisyysmallilain kokonaisuudistuksen valmistelua jatkettaisiin mahdollisimman pian, jolloin voitaisiin tarkemmin käsitellä hallituksen esityksessäkin esiin tuotuja mahdollisia uudistustarpeita, kuten esimerkiksi uutuustutkimus yksinoikeuden täytäntöönpanon edellytyksenä ja mitätöintimenettelyyn liittyvät kysymykset. Samassa yhteydessä voitaisiin käydä läpi myös hyödyllisyysmalliasetuksen uudistustarpeet.